

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช*

ปนัดดา จิตคง**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 341 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม แบบประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักความคุ้มค่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับดี 2 ด้าน คือด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรม ระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม ครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างในด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความโปร่งใสอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างในด้านหลักความคุ้มค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ : การบริหาร หลักธรรมาภิบาล

* ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

** นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

Perceptions of Good Governance Administrator of the Secondary Schools Teachers in Nakhon Si Thammarat^{*}

Panadda Jitkong^{**}

Abstract

The objectives of this study were to study and compare the secondary school teachers' perceptions towards good governance administration in Nakhon Si Thammarat. Good governance administration included six of the following principles: legal justice, integrity, transparency, cooperation, responsibility, and worthiness. The sample of 341 secondary school teachers were selected using stratified random sampling by school size. A five-level rating scale questionnaire composing three parts of questions including questions related to personal characteristics perceptions of good governance administration, and recommendations for future administration development. The overall reliability of the questionnaire was 0.93. The statistics used in analyzing the data were arithmetic mean, standard deviation, one-way ANOVA, and LSD multiple comparisons.

It revealed that in overall, the teachers ranked good governance administration at a moderate level whereby worthiness had the highest mean score. When analyzing each aspect, worthiness and integrity principles were rated as good level while the other four aspects were moderately rated: transparency, responsibility, legal justice, and cooperation respectively. The perceptions of the overall good governance administration in relevance to gender and educational levels were found no significant difference. However, a significant difference among educational levels was found in the aspects of legal justice and transparency at .05 level. Teachers with different experiences did not differ in their perceptions of overall good governance administration. Nevertheless, the difference was found in the aspect of worthiness at .001 level of significance. Furthermore, teachers with different academic levels and worked at different school sizes had different perceptions of the overall good governance administration as a whole and as an individual aspect. These differences were statistically significant at .001 level.

Key words : Administrator; Good Governance

^{*} Part of Thesis for the Master Degree of Education Administration, Graduate School, Southern College of Technology

^{**} Graduate Student, Education Administration Program, Southern College of Technology, Nakhon Si Thammarat

บทนำ

การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน ซึ่งทุก ๆ องค์กรล้วนแต่ค้นหาหลักการบริหารที่จะทำให้เกิดความสำเร็จสูงสุดกับองค์กร ในปัจจุบันนี้ด้วยเหตุบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงและมีการแข่งขันกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทุกภาคส่วนของสังคมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงนี้

การบริหารจัดการด้านการศึกษาคือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาให้เกิดการพัฒนาและส่งผลกระทบต่อคนในองค์กร เป็นบุคคลที่สมบูรณ์มีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีนั้นต้องมีการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2551) มีนโยบายให้มีการปฏิรูปการศึกษาบรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีความคล่องตัวมากขึ้น

จากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารการศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจเพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น ทำให้สถานศึกษาต้องตระหนักในการบริหารงานให้มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2549) ได้กล่าวว่า หลักการสร้างธรรมาภิบาลที่ดีมีองค์ประกอบ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

จากหลักธรรมาภิบาลที่ได้กล่าวมานั้นในการบริหารงานในสถานศึกษาสามารถที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานให้มีศักยภาพได้ดังที่ เกษม วัฒนชัย (2546) ได้กล่าวว่าการ

บริหารโรงเรียนในระบบใหม่นั้นจะไม่ให้ผู้อำนวยการหรือครูใหญ่บริหารเองคนเดียวหมดทุกอย่างจะให้ผู้แทนประชาชนเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามากำกับดูแลช่วยเหลือในการบริหารสถานศึกษา

การใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดี จะส่งผลให้ได้รับความศรัทธา น่าเชื่อถือจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชน ซึ่ง อีระรุญเจริญ (2548) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหาร การที่จะบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต้องมีการบริหารรูปแบบใหม่ จัดหาทรัพยากรทางวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศ เน้นการบริหารโดยองค์คณะบุคคล ฟังตนเอง มุ่งประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งต้องทำงานด้วยความรับผิดชอบ มีอิสระ มีการประสานงานร่วมมือกับองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีการประเมินตรวจสอบเป็นระยะ ๆ อย่างโปร่งใส

ดังนั้นจึงได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารจัดการมาน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้นำไปเผยแพร่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งวิทยฐานะและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 341 คน ปีการศึกษา 2555 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .93 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. แปลความหมายของค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อแล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบเกณฑ์ที่กำหนด

4. ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งวิทยฐานะ และขนาดโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบ LSD

5. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติหน้าที่ โดยมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ ภาวิณี ชินคำ (2547) ได้กล่าวไว้ในองค์ประกอบของธรรมาภิบาลว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องกฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินงาน ให้เป็นตามระเบียบงานสารบรรณ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีวิธีการมอบหมายงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนเข้าใจ กฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คือมีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมจรรยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรเชษฐ์ ค่วยเทศ (2546) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีการวางตัวเหมาะสม ไม่ทุจริต ไม่ประพฤติมิชอบ ไม่กระทำความผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ รวมถึงการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การไม่ละเมิดจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน วางตัวเหมาะสม ไม่ประพฤติมิชอบ ปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเท่าเทียมกัน

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือมีการประชุมวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจง ไตรสารศรี (2542) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารนั้น ต้องมีความจริงใจ ซื่อสัตย์สุจริต มีกระบวนการหรือคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ จัดให้มีการประชุมวางแผนการใช้งบประมาณทุกครั้งเพื่อให้เป็นไปตามระบบและตามวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพรหมเมศร์ คำผาบ (2550) ได้กล่าวไว้ในทักษะทางการบริหารที่ผู้บริหารจำเป็น

ต้องใช้ว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพควรพยายามเปลี่ยนแปลงแบบของภาวะผู้นำจากเผด็จการไปสู่แบบให้มีส่วนร่วมหรือแบบประชาธิปไตย แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น วางแผน และมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษามากกว่านี้

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือมีการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุญตา ได้เลิศ (2550) ว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือ บทบาทในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งนำผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง มาปรับปรุง พัฒนางาน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คือมีการรณรงค์ กำหนดมาตรการให้บุคลากร ครู และนักเรียน ใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2549) ว่า ในระดับประเทศ การใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัด หมุนเวียนใช้ และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ พยายามลดการเกิดมลภาวะทั้งในดิน ในน้ำและบนอากาศ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในทุกด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า มีการควบคุมดูแล

การใช้น้ำ ใช้ไฟ ตลอดจนอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

2. การศึกษาความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ สุรินทร์ (2552) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความคิดเห็นของเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นส่วนใหญ่เหมือนกัน มีความสนใจ ความใส่ใจ การเห็นคุณค่า เจตคติ ความคาดหวัง ในตัวผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีทัศนะต่อด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความโปร่งใสสูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา คงรัตน์ และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานไม่เท่าเทียมกัน พิจารณาความดีความชอบ ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไประยะจะไม่เสมอภาคกัน ควรประเมินโดยใช้ผลงานเป็นหลัก

ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า

15 ปี และครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 6 -15 ปี มีทัศนะต่อด้านหลักความคุ้มค่าสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชิน เรืองบุญส่ง (2551) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูที่มีประสบการณ์การทำงานมาก เพราะมีความรู้ความเข้าใจในการใช้กฎระเบียบข้อบังคับ การบริหารงบประมาณ มีกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา

ครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน โดยที่ครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะสูงกว่าครูชำนาญการมีทัศนะต่อด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า สูงกว่าครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่ำกว่าครูชำนาญการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชิน เรืองบุญส่ง (2551) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะครูชำนาญการ และตำแหน่งวิทยฐานะสูงกว่าครูชำนาญการ เป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงานมานาน มีความรู้มาก ปฏิบัติการสอนมานาน ผ่านการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนมา

มาก มีความเข้าใจในกฎระเบียบด้านการศึกษา หมายความว่ามีความรู้อย่างสม่ำเสมอ ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานร่วมกัน ได้รับความเสมอภาค และได้รับความยุติธรรม

ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน โดยที่ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีทักษะต่อด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า สูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลาวัลย์ เฟื่องประยูร (2553) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกันมีการจัดระเบียบแบบแผน โครงสร้างที่ต่างกัน ซึ่งจะทำให้โครงสร้างและปริมาณงานของสถานศึกษาต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่มีโครงสร้างซับซ้อนกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก มีที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองเป็นไปด้วยดี

3. การศึกษาความคิดเห็นแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทักษะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดมั่นในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ ของครู การมอบหมายงานควรเป็นลายลักษณ์อักษร และใช้ศิลปะในการโน้มน้าวใจให้ครูทำงานคู่กับกฎระเบียบ

ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน และมีจรรยาบรรณ ให้ความยุติธรรม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และพูดจาสุภาพเอื้ออาทรกับผู้ร่วมงาน

ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตามระเบียบและแบบแผนสามารถตรวจสอบได้ มีการประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทราบ ควบคุมกำกับดูแล ใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศที่สะดวกต่อการสืบค้นและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติงานของโรงเรียนแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกล้ารับผิดชอบผลจากการกระทำของตนเอง มีการนิเทศ กำกับติดตามอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีโครงสร้างการบริหารงาน มีการปรับปรุงระบบบริหารให้ทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานชัดเจน มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครู หรือนักเรียนได้จัดขึ้น ส่งเสริมครูที่มีความสนใจในงานที่เหมือนกันทำงานเป็นทีม มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนภายนอกและในสถานศึกษา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และ มีการประเมินอย่างเป็นระบบ

ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนและบุคลากรทุกคนรณรงค์ในเรื่องต่อไปนี้อย่างต่อเนื่อง เช่น ความสะอาดของโรงเรียน อาคารสถานที่ การประหยัดพลังงานหรือจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ในโรงเรียน กระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนรู้จักประหยัด ดูแลรักษา มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จัดหาวัสดุที่จำเป็นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ มีการจัดสรรทรัพยากรให้พอเพียง มีการ

บำรุงรักษาทรัพยากรทางการศึกษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้เสมอและใช้งานอย่างคุ้มค่า

สรุป

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักความคุ้มค่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับดี 2 ด้าน คือ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรม ระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม ครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความโปร่งใส ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านหลักความคุ้มค่า และครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่างกันทุกด้าน และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่างกันทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่น่าพอใจเพียงบางประเด็นเท่านั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาใน

หลักนิติธรรม โดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด หลักความโปร่งใส มีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง สามารถชี้แจงเหตุผลและพร้อมรับการตรวจสอบ หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการสถานศึกษา และหลักความรับผิดชอบต่อสังคมต้องมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

2. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาคควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประชากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เป็นต้น

2. ควรศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.*
- กฤษฎา คงรัตน์ ประธาน ศิริไพบูลย์ พรรณทิพา ศรีอุดม พรสวรรค์ ศิริไพบูลย์ และ ศรีรัตน์ วงษ์วิรัตน์. (2547). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.*

- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมาภิบาลของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- จารุวรรณ สุรินทร์. (2552). *การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟาง.
- บรรจง ไตรสารศรี. (2542). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- บุญดา ได้เลิศ. (2550). *บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*.
- พรหมเมศร์ คำผาบ. (2550). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*.
- ภาวิณี ชินคำ. (2547). *รูปแบบการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*
เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ลาวัลย์ เพื่องประยูร. (2553). *การศึกษาค้นคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*.
- วรเชษฐ์ ค่วยเทศ. (2546). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2549). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). *การศึกษากำหนดงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*.